

FRANS-BELGISCH MILITAIR AKKOORD,
z. Frankrijk-Vlaanderen, z. Verbond der Vlaamse
Oud-strijders.

FRANS MASEREELFONDS, cultuurfonds op 25 februari 1971 gesticht binnen de **Kommunistische Partij** van België (KPB).

Initiatiefnemer was de dichter Mark Braet, die reeds in december 1969 te Avignon met Frans Masereel over het project had gesproken. Andere stichters waren **Jef Turf**, **Leo Michiels** (de eerste voorzitter), **Jan Debrouwere**, en Bob Paulus (niet-KPB).

Het Fonds ontstond mede vanuit een emancipatiebehoefte onder de Vlaamse communisten binnen de op Wallonië gerichte KPB.

In 1975 werd het Fonds erkend als een nationale organisatie voor volkswontwikkeling met een eigen secretariaat en eigen middelen. Op het eerste nationale congres (20 mei 1978) werd door een meerderheid beslist het Masereelfonds los te ma-

ken van de communistische partij. Dit streven naar autonomie gebeurde hoofdzakelijk om pragmatische redenen; omwille van het Decreet voor Sociaal-cultureel vormingswerk in verenigingsverband (juli 1975) en het subsidiereglement inzake de agglomeratieverbanden (1976) was het vanuit subsidie-oogpunt noodzakelijk dat het Masereelfonds kwantitatief groeide (tot minstens 80 afdelingen), iets wat onder voogdij van de communistische partij onmogelijk werd geacht. Het fonds werd nu een ledenorganisatie, weliswaar met de marxistische leer als ideologische basis, maar ook met medewerking van niet-partijgebonden mensen. In 1978 werd Michielsens door **Antoon Roosens** opgevolgd als voorzitter.

In mei 1978 werd gesteld dat de taak van het Masereelfonds lag in het politiserend vormingswerk op basis van de marxistische ideologie, waarbij een van de basisdoelstellingen "de studie en bevordering van de Vlaamse problematiek" was.

Een belangrijk contactmiddel met het grotere publiek waren de eigen publicaties, waarvoor in 1982 de naamloze vennootschap Uitgeverij Masereelfonds werd opgericht. Deze uitgeverij nam het *Vlaams Marxistisch Tijdschrift* over, maar gaf ook poëzie uit met vanaf 1981 een poëzieprijs. Ze hield in januari 1985 op te bestaan wegens financiële problemen.

Inzake V.B. moest een onderscheid gemaakt worden tussen de verschillende profielen van de lokale afdelingen; de afdelingen in Ronse en Brussel bijvoorbeeld waren reeds begin de jaren 1980 duidelijk meer Vlaamsgericht dan de afdeling Gent. Het Masereelfonds werd sterk beïnvloed door de ideeën over de verhoudingen nationalisme-socialisme van de Italiaanse marxistische ideoloog Antonio Gramsci. Het Masereelfonds stelde in 1980 dat de Vlaamse strijd een specifieke vorm van klassenstrijd was, waarbinnen het Fonds wilde ijveren voor een pluralistisch democratisch Vlaanderen. Men keerde zich tegen de dominantie van de gecommercialiseerde Amerikaanse cultuur, als grootste bedreiging van de nationale identiteit. Het congres van 15 mei 1982 stond in het teken van de Vlaamse **culturele autonomie**. Men bepleitte er dat voor een reële culturele autonomie eerst de financiële en economische bevoegdheden aan Vlaanderen gegeven worden moesten. De arbeidersbeweging moest volgens voorzitter Roosens beseffen dat haar doelstellingen niet via de unitaire Belgische structuur te vervullen waren; arbeidersbeweging en V.B. hadden dus een gemeenschappelijk doel.

Het Fonds trad eind 1981 toe tot het **Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen**, werkte mee aan de **Congressen van de Brusselse Vlamingen**, en ook is het fonds aangesloten bij het Guldensporenkomitee. Vanaf 1986 steunde het Masereelfonds samen met het **August Vermeylenfonds** het Vlaams Progressief Alternatief, een bundeling van links fla-

mingantisme dat echter aan interne meningsverschillen ten onder ging.

Na de val van het communisme en het verdwijnen van de KPB in België (1991), nam het Masereelfonds een meer defensieve houding aan. Ze profileerde zich als een conservator van het linkse culturele erfgoed. Concreet evolueerde het Fonds tot een verzameling verschillende entiteiten. Belangrijk voor de V.B. zijn de twee werkgroepen 'Vlaamse Beweging', waarbij deze in Brussel vooral socio-economisch en deze in Gent vooral historisch gericht is.

De tegenstrijdige meningen binnen het Masereelfonds aangaande het nationaliteitenvraagstuk hebben een eenduidig standpunt hierover steeds belet. Het waren vooral de kopstukken van het Fonds die de V.B. op de agenda plaatsten; eerst Michiels en Roosens, en sinds 1987 de huidige voorzitter **Ludo Abicht**.

LITERATUUR: 'Masereelfonds hield congres', in *De Nieuwe Gids* (23 mei 1978); – 'Tienjarig Masereelfonds telt negentig afdelingen', in *De Standaard* (13 januari 1981); – 'Weer "rebels" feest. Frans Masereelfonds bestaat tien jaar', in *De Morgen* (14 januari 1981); – A. Roosens, 'Frans Masereelfonds. 11 juli-boodschap', in *De Rode Vaan* (8 juli 1982); – S. Parmentier, *Vereniging en identiteit. De opbouw van een Nederlandstalig sociaal-cultureel netwerk te Brussel (1960-1986)* (Taal en Sociale Integratie, nr. 10, 1988).

NICO WOUTERS